

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Sądaj

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 24 lutego 2016r.,
sprawy **K. K. i T. K.**,
uniewinnionych od zarzutu popełnienia czynu z art. 212 § 1 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego
od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 14 lipca 2015r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W.
z dnia 18 grudnia 2014r.,

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
 - 2. obciążyć oskarżyciela prywatnego E.**
- G. opłatą od kasacji, zwalniając go
od wydatków postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 18 grudnia 2014r. K. K. oraz T. K. zostali uniewinnieni od zarzutów popełnienia występku określonych w art. 212 § 1 k.k. na szkodę oskarżyciela prywatnego E. G.

Apelację od tego wyroku wniósł oskarżyciel prywatny. Po jej rozpoznaniu, wyrokiem z dnia 14 lipca 2015r. Sąd Okręgowy w W. zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego, na niekorzyść oskarżonych, wniósł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego. Podniósł w niej zarzuty „rażącego

naruszenia prawa, mającego bardzo istotny wpływ na treść orzeczenia uniewinniającego oboje oskarżonych, a mianowicie:

- 1) przepisu art 457 § 2 k.p.k. poprzez utrzymanie w mocy bezpodstawnego wyroku Sądu I instancji, w sytuacji, gdy z treści oświadczenia złożonego przez oskarżoną w toku rozprawy apelacyjnej jednoznacznie wynika, iż sposób procedowania przez Sąd Rejonowy był niewłaściwy, co w efekcie doprowadziło do wydania wyroku uniewinniającego;
- 2) przepisu art 452 § 2 k.p.k. poprzez przeprowadzenie dowodu przed Sądem odwoławczym w postaci oświadczenia oskarżonej i zaniechania ustosunkowania się do treści tegoż oświadczenia, co powoduje konieczność co najmniej uchylecia wyroku Sądu II instancji, zważywszy zwłaszcza na zeznanie świadków [...].
- 3) przepisu art. 444 § 3 k.p.k. poprzez zaniechanie wyznaczenia oskarżycielowi prywatnemu pełnomocnika z urzędu do sporządzenia apelacji (bądź zobowiązania ustanowionego pełnomocnika z wyboru do sporządzenia apelacji zgodnie z wymaganiami k.p.k.), bowiem Pan E. G. - z uwagi na wiek (ponad 80 lat!) - sam nie mógł należycie sporządzić środka odwoławczego przez co pozbawiony został możliwości - wniesienia apelacji w prawidłowej formie i treści, a tym samym skutecznego działania;
- 4) przepisu 457 § 2 i art 192 § 2 k.p.k poprzez utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji, w sytuacji gdy Sąd odwoławczy orzeczenie Sądu Rejonowego powinien uchylić i w oparciu o przepis art 442 § 3 k.p.k. wskazać Sądowi I instancji celowość przesłuchania oskarżyciela prywatnego w charakterze świadka z udziałem biegłego psychologa m. in. ze względu na wiek świadka i «bardzo chaotyczne» zeznania (patrz strona 2 uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego);
- 5) przepisu art 105 § 1 k.p.k. i art 413 § 1 k.p.k. w punkcie 4 postanowienia Sądu Rejonowego, Wydział III Karny sprostowanie rzekomej omyłki pisarskiej w wyroku i jego uzasadnieniu poprzez uzupełnienie «w W. w sposób ciągły», w sytuacji, gdy to uzupełnienie nie może być sprostowane w trybie przepisu art 105 § 1 k.p.k. co zasugerował Sąd odwoławczy w zarządzeniu z 6 marca 2015 roku (K - 343) bowiem dotyczy materialnej treści orzeczenia”.

Pełnomocnik oskarżyciela prywatnego wniósł o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Kasacja pełnomocnika oskarżyciela prywatnego E. G. była bezzasadna w stopniu oczywistym, implikującym jej oddalenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszym rzędzie podkreślić trzeba, że – zgodnie z art. 536 k.p.k. – Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym, tylko w wypadkach określonych w art. art. 435, 439 i 455 k.p.k., które w tej sprawie nie wystąpiły.

Przechodząc zatem do odniesienia się do podniesionych zarzutów, należy stwierdzić, że w zarzucie pierwszym jako naruszony wskazano art. 457 § 2 k.p.k. Przepis ten określa reguły sporządzania uzasadnień sądu odwoławczego i w ogóle nie koresponduje z opisem zarzutu. Przyjmując zatem, że omyłkowo skarżący powołał ten przepis, zamiast art. 437 § 2 k.p.k., nawiązującego do treści zarzutu, stwierdzić trzeba, że i tak o jego zasadności mowy być nie może. Choć wyrok Sądu Okręgowego zapadł 14 lipca 2015r., a więc po wejściu w życie z dniem 1 lipca tego roku nowelizacji Kodeksu postępowania karnego, to zastosowanie miał art. 437 § 2 k.p.k. w brzmieniu dotychczasowym, o czym przesądzała treść art. 36 pkt 2 ustawy nowelizacyjnej (Dz.U. 2013, poz. 1247 ze zm.). W realiach tej sprawy nowelizacja ta nie miała zresztą znaczenia. Z tego prostego powodu, że zarówno w uprzednim, jak i aktualnym brzmieniu, art. 437 § 2 k.p.k. określa jedynie rodzaje możliwych rozstrzygnięć sądu odwoławczego, ale przecież nie obliguje sądu do wydania określonego orzeczenia. Do sądu odwoławczego należy ocena zasadności zastosowania przepisu art. 437 § 2 k.p.k. bądź też art. 437 § 1 k.p.k. (jak miało to miejsce w niniejszej sprawie) i wybór którejkolwiek z tych możliwości nie prowadzi do naruszenia dyspozycji wskazanych przepisów. Oparcie omawianego zarzutu na twierdzeniu, że oświadczenie złożone przez oskarżoną w toku rozprawy apelacyjnej wykazuje niewłaściwość sposobu procedowania Sądu pierwszej instancji ocenić wręcz trzeba jako nieporozumienie, o czym poniżej.

W zarzucie drugim pełnomocnik oskarżyciela prywatnego podniósł naruszenie przez Sąd *ad quem* art. 452 § 2 k.p.k., poprzez przeprowadzenie dowodu z oświadczenia oskarżonej (co nawiązuje do zarzutu pierwszego) i

zaniechania doń się ustosunkowania wobec treści zeznań wskazanych w zarzucie świadków. Wbrew twierdzeniom skarżącego, z protokołu rozprawy apelacyjnej jednoznacznie wynika, że oskarżona K. K. żadnego oświadczenia, w znaczeniu środka dowodowego, nie składała (k.380-382). Szerzej natomiast zaprotokołowano jej wypowiedź w ramach tzw. głosów stron, zgodnie z art. 453 § 3 k.p.k. (k.381), które przecież za środki dowodowe uznane być nie mogą. Co istotniejsze, zaprotokołowana wypowiedź K. K. w pełni zgodna była z jej wyjaśnieniami złożonymi na rozprawie głównej (k.113). Materiał dowodowy, na podstawie którego orzekały Sądy obu instancji, po tych głosach stron żadnej zmiany nie uległ, a zatem powoływanie się przez autora kasacji na zeznania świadków było kompletnie chybione. W konsekwencji także ten zarzut kasacji był bezzasadny w stopniu oczywistym.

W zarzucie trzecim skarżący podniósł naruszenie art. 444 § 3 k.p.k., a więc przepisu ustanowionego nowelizacją k.p.k., obowiązującą od dnia 1 lipca 2015r. Pełnomocnik oskarżyciela nie wziął jednak pod uwagę tego, że w niniejszej sprawie zawity termin do wniesienia apelacji upływał dla oskarżyciela prywatnego z końcem dnia 28 stycznia 2015r., jako że odpis wyroku Sądu Rejonowego wraz z uzasadnieniem doręczono mu w dniu 14 stycznia tego roku (k.289), kiedy to art. 433 § 3 k.p.k. nie mógł być jeszcze stosowany. Co więcej, oskarżyciel prywatny miał wówczas ustanowionego pełnomocnika z wyboru, któremu również, zgodnie z jego wnioskiem (k.273), doręczono w dniu 19 stycznia 2015r. odpis wyroku z uzasadnieniem Sądu pierwszej instancji (k. 331) i to od jego decyzji zależało wniesienie apelacji. Dopiero w dniu 25 czerwca 2015r. E. G. poinformował Sąd Okręgowy o odwołaniu pełnomocnictwa adw. W. C. (k.370), a już w dniu 29 czerwca 2015r. ustanowił nowego pełnomocnika w osobie adw. A. O., która również reprezentowała oskarżyciela na rozprawie apelacyjnej (k.380). W tej sytuacji Sąd *ad quem* nie miał żadnych podstaw do wyznaczania oskarżycielowi pełnomocnika z urzędu.

W zarzucie czwartym autor kasacji ponownie powołał jako naruszony przepis art. 457 § 2 k.p.k. (zapewne popełniając tą samą pomyłkę, o której była mowa powyżej), tym razem w zw. z art. 192 § 2 k.p.k., stwierdzając, że po uchyleniu wyroku Sąd *ad quem* powinien wskazać Sądowi pierwszej instancji celowość

przesłuchania oskarżyciela prywatnego z udziałem biegłego psychologa. Także ten zarzut był oczywiście bezzasadny. Pomimo wieku 81 lat, prezentowana przez oskarżyciela prywatnego postawa jednoznacznie wykazała jego pełną orientację w swojej sytuacji procesowej, czego najlepszą ilustracją były sporządzane przez niego pisma, w tym szczegółowa i obszerna apelacja. Dwoje pełnomocników ustanowionych z wyboru przez E. G. na żadnym z etapów postępowania nawet nie sygnalizowało jakichkolwiek wątpliwości co do jego stanu psychicznego (w rozumieniu art. 192 § 2 k.p.k.). Stąd też twierdzenie autora kasacji, że jednak takie wątpliwości istniały pozbawione było jakichkolwiek dowodowych podstaw.

W końcu ostatni, piąty zarzut kasacji był równie bezpodstawny. Sprostowanie wyroku Sądu Rejonowego w trybie art. 105 § 1 k.p.k. postanowieniem tego Sądu z dnia 27 marca 2015r. (k. 347), wbrew twierdzeniom skarżącego, nie dotyczyło „materialnej treści orzeczenia”, ale opisu czynu zarzuconego prywatnym aktem oskarżenia, a zatem części wstępnej wyroku, na co w pełni przepis art. 105 § 1 k.p.k. pozwalał. Niezależnie od tego, nie sposób nie dostrzec, że ten zarzut kasacji skierowany wobec czynności Sądu *a quo*, a nie – jak tego wymaga dyspozycja art. 519 k.p.k. – w stosunku do orzeczenia Sądu *ad quem*.

W tym stanie rzeczy pozostaje powtórzyć, że żaden z zarzutów podniesionych w kasacji pełnomocnika oskarżyciela prywatnego nie zasługiwał na uwzględnienie, a wszystkie one nosiły cechy oczywistej bezzasadności, co implikowało oddalenie tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia przez Sąd Najwyższy w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Oskarżyciel prywatny, w konsekwencji takiego rozstrzygnięcia, został obciążony częścią kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, to jest uiszczoną już opłatą, a zwolniony od pozostałych kosztów, za czym przemawiały względy słuszności – art. 636 § 1 k.p.k. oraz art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.